

Tekst

17. MAI HVER DAG I SKOLEGÅRDEN

Kjetil & Kjartans Trivsels program

Foto: Kjartan Eide

Lederen for Pedagogisk senter i Fredrikstad fikk gleden av å ønske et knippe utvalgte elever fra syv barneskoler i kommunen velkommen til Kongstenshallen, og det på en helt vanlig skoledag.

Den store hallen er inndelt i tre mindre baner, og på hver bane er det flust opp med forskjellige aktiviteter. Kjeglekrangel, kubbspill, bowling, bordtennis, scoop, Kin-Ball etc.. Småspill og høy aktivitet er motto for dagen.

Jeg er vitne til lekekursdag for nyvalgte trivselsledere i Fredrikstad kommune. Trivselslederne, to gutter og to jenter fra hver klasse, er valgt av klassen. De er valgt fordi de er snille og greie mot alle. En trivselsleder skal være 100 % "mobbefri". Det er ingen rettighet å bli valgt, og tillitsvervene går helle ikke på omgang. Men det er å håpe at "mobberne" vil endre atferd til det bedre for å bli valgt ved en senere anledning.

Bowling.

Trivselsledernes oppgave er å administrere lekeaktiviteter i friminuttene. De setter ut lekene før friminuttene starter, og de setter lekene inn etter friminuttets slutt. Trivselsprogrammet belønner dyden; trivselselevne får et "Gullkort", hvilket innebærer at de får rabatt eller gratis inngang på fotballkamper, danskurs, golfbaner, kino og lignende. Eller de får være med på lekekurs, slik som i dag.

Kjartan oppfordrer meg til å snakke med elever og instruktører, for på den måten kan jeg få en bedre forståelse av hvordan Trivselsprogrammet er organisert:

Første elev som jeg snakker med, går i 6. klasse på Cicignon skole og er nyvalgt trivselsleder. Han forteller dette: I skolegården har de poster med aktiviteter. Selv er han opptatt av aktiviteten "plystreball". Det er en ball som piper når elevene kaster den. Han har ikke merket noe til mobbing i skolegården. Han skal nemlig varsle en lærer hvis han ser noe til mobbing. Skal vi kalle det internkontroll?

En annen trivselsleder kommer fra Nøkleby skole. I dag har han vært tidlig oppe for å lære om en av aktivitetene, og det før resten av elevene toget inn i hallen. Nå instruerer han de andre elevene i hesteskokasting. Elever som instruerer andre elever, er en gjenganger i dette miljøet.

En lærer fra Årum skole kan fortelle at de har holdt på med lekeaktiviteter i to uker. Gjennom lek i friminuttene har klassemiljøet blitt bedre. Elevene tar hverandre med på leken, også de som før var "passive", deltar nå i lekeaktiviteter. Elevene aktiviserer seg selv. Merarbeid for skolen er derfor ubetydelig. Nyten er definitivt større enn kostnadene. Skolen har kubbspill, og street hockey i fotballbingen, samt mye mer. Hos dem er det ikke slik at de flinke fotballgutta legger beslag på bingen. Jentene er også med på hockey i det lukkede rom - fotballbingen. Også denne trivselskolen har fått gratis lekeutstyr for 28.000 kr. Sparebankstiftelsen DNB NOR har sponset lekeutstyret.

Idrettene er også til stede i Kongstenshallen. Unge instruktører fra Bordtennisforbundet gjør en oppfatning til skamme; når idretten instruerer, står ungene i kø og venter!! I dag er det både bevegelse og flyt rundt bordtennisbordet.

En kvinne fra Bygdøy basketballklubb er her også som instruktør for de unge. At kurvene ikke var der, gjør ikke noe, for man kan da drive øvelser med basketball uten kurv -. Hun kan fortelle at Norges Basketballforbund forsøker å puste nytt liv i skolemesterskapet i basketball. Det er ikke et skolelag, men et klasselag som skal representere skolen i landsfinalen, som først vil finne sted våren 2011. Hun har selv instruert skoler i basketball.

Svein-Håvard Sletten er til stede med en kjempe av en ball – Kin-Ball.

Overraskende nok er det ikke lærerne hun instruerer, men noen av elevene, som igjen skal instruere medelevene i basketball. At elever instruerer elever, tror hun er bra!

Svein-Håvard Sletten er til stede med en kjempe av en ball – Kin-Ball – som visstnok så dagens lys i Canada. Jeg merket meg at ballspillet krevde liten plass, og at elevaktiviteten var stor.

Hvorfor startet dere med Trivselsprogrammet? Jeg spør Kjartan.

- En mobbeundersøkelse ved en skole i Lørenskog avdekket at 20 % av elevene ble mobbet. Kjetil var inspektør ved skolen. Han kunne registrere at elevene kjedet seg i friminuttene. Vi startet da opp med et pilotprosjekt ved skolen. Trivselsprogrammet, med lekeaktiviteter i friminuttene, var et av tiltakene i prosjektet. Økt inspeksjon i friminuttene og omfattende elevintervjuer var to andre tiltak. Dette resulterte i at mobbingen sank fra 20 % til 8 % i løpet av et halvt år.

I dag er det både bevegelse og flyt rundt bordtennisbordet.

Dere har gitt ut et hefte, "Leker i friminuttet!". Si til slutt noe om det teoretiske grunnlag for "Leken i friminuttene"!

1. Det er en sammenheng mellom kjedsomhet og mobbing. Elever som ikke får utløp for sin virketrang gjennom lek, kan ta den ut i knuffing og mobbing (Asbjørn Flemmen)
2. En undersøkelse avdekket at med økende alder sank den fysiske aktiviteten i friminuttene: 1.- 4. klasse var 89 % fysisk aktive i "forrige friminutt". 5.-7. klasse var 78 % aktive. Og så; 8.-10 klasse var bare 31 % fysisk aktive (Bjelland og Klepp, 2000). Her må tilføyes at vi foreløpig ikke har valgt å gå inn i ungdomsskolen, hvor nedgangen har vært dramatisk.
3. Norske barn har blitt mer klossete, i følge en undersøkelse blant tiåringer. I 1989 var 6 % "klosset",

mot 31 % i 2003 (Hermundur Sigmundsson 2004)

4. 60 % av all mobbing foregår i skolegården. Man må derfor gjøre noe med skolegården
5. Leken har mange funksjoner:
 - Ungene erverver seg sosial kompetanse gjennom lek.
 - De lærer seg motoriske ferdigheter gjennom lek.
 - De som leker sammen, kan bli venner. Trivselsprogrammet skal fange opp dem som er alene.

Målskive.

